

Sygn. akt I C 201/21

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 czerwca 2021 r.

Sąd Rejonowy w Szczytnie, I Wydział Cywilny,

w składzie następującym:

Przewodniczący:	asesor sądowy Marcin Borodziuk
-----------------	--------------------------------

po rozpoznaniu w dniu 25 czerwca 2021 r. w Szczytnie na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa B. Z.

przeciwko M. L.

o zapłatę

I. zasądza od pozwanej M. L. na rzecz powoda B. Z. kwotę 60.285,20 (sześćdziesiąt tysięcy dwieście osiemdziesiąt pięć 20/100) złotych, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia 24 grudnia 2020 roku do dnia zapłaty;

II. zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 5.917 (pięć tysięcy dziewięćset siedemnaście) złotych, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu;

III. nakazuje ściągnąć od pozwanej M. L. na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Szczytnie kwotę 2.515 (dwa tysiące pięćset pięćnaście) złotych, tytułem części opłaty od pozwu, od której uiszczenia powód został zwolniony.

ZARZĄDZENIE

1. (...)

2. (...)

- (...)

- (...)

3. (...)

S., (...)

Sygn. akt I C 201/21

UZASADNIENIE

wyroku z dnia 25 czerwca 2021 roku

Powód B. Z. wniósł o zasądzenie od pozwanej M. L. kwoty 60.285,20 złotych, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 24 grudnia 2020 r. do dnia zapłaty. Domagał się od niej także zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swego stanowiska podniósł, że wyrokiem Sądu Okręgowego w Ostrołęce z 29 marca 2017 r., sygn. akt I C 1143/15, zostali oni zobowiązani solidarnie do zapłaty kwoty 115.000 złotych, wraz z odsetkami i kosztami procesu. B. Z. w dniu 27 lutego 2019 r. dokonał zapłaty na rzecz wierzycieli kwoty 120.570,41 złotych. Pismem z dnia 14 grudnia 2020 r. wezwał M. L. do zapłaty tytułem regresu połowy kwoty uiszczonej na rzecz wierzycieli.

Nakazem zapłaty z dnia 26 kwietnia 2021 r. powództwo zostało uwzględnione w całości.

W sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwana wniosła o oddalenie powództwa w całości, ewentualnie o rozłożenie zasądzzonego świadczenia na raty, na zasadzie art. 320 k.p.c.

W uzasadnieniu wskazała, że orzeczenie Sądu Apelacyjnego w Białymstoku jest wadliwe. Umowa na której powodowie opierali roszczenie była nieistniejąca, a zamiast niej zmarły wierzyciel zawarł drugą, właściwą umowę na niższą kwotę. Tej drugiej pożyczki nie poręczył B. Z.. Ponadto pozwana podniosła, że wierzytelność B. Z. została zgłoszona w postępowaniu upadłościowym M. M., wobec czego możliwe jest, że powód został już w znacznej części zaspokojony z majątku wchodzącego w skład masy upadłości. Pozwana wskazała też, że nie jest w stanie spłacić powoda jednorazowo, gdyż jest rolnikiem uzyskującym niewielkie dochody z gospodarstwa, oraz z prac dorywczych, w wysokości 1.500 złotych miesięcznie.

Podstawa faktyczna rozstrzygnięcia.

Wyrokiem z 02 marca 2018 r. Sąd Apelacyjny w Białymstoku zasądził solidarnie od pozwanych B. Z. i M. L. na rzecz powodów M. A. (1), M. A. (2), M. D., I. D. i E. S. – solidarnie kwotę 115.000 złotych, wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 27 sierpnia 2015 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 5.570,41 złotych wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od 27 sierpnia 2015 r. do dnia zapłaty, jak również tytułem kosztów procesu instancji odwoławczej kwotę 4.050 złotych.

(dowód: wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 2 marca 2018 r., I ACa 883/17, wraz z uzasadnieniem, k. 11-17)

W dniu 27 lutego 2019 r. B. Z. uiścił na rzecz I. D. kwotę 120.570,41 złotych.

(dowód: potwierdzenie przelewu z 27.02.2019 r., k. 20)

Pismem z 14 grudnia 2020 r. B. Z. wezwał M. L. do zapłaty kwoty 60.285,20 złotych, w terminie 7 dni. Wezwanie to zostało doręczone pozwanej w dniu 16 grudnia 2020 r.

(dowód: wezwanie z 14.12.2020 r. wraz z wydrukiem z systemu śledzenia przesyłek Poczty Polskiej, k. 21-22)

M. M., za którego zobowiązanie poręczyli M. L. i B. Z., jest niewypłacalny. Ogłoszono wobec niego upadłość jako przedsiębiorcy w sprawie V GUp 37/16 Sądu Rejonowego w Olsztynie.

(bezsporne)

Wierzytelność B. Z. została zgłoszona w sprawie V GUp 37/16, jednakże w ostatecznym planie podziału masy upadłości nie przypadła mu jakakolwiek kwota.

(dowód: ostateczny plan podziału, k. 49-51)

Stan faktyczny niniejszej sprawy ustalono w oparciu o dowody z dokumentów prywatnych i urzędowych, których treść i autentyczność nie były kwestionowane przez strony postępowania, a Sąd także z urzędu nie znajduje tego rodzaju okoliczności, które skutkowałyby ich podważeniem.

Wyjaśnienie podstawy prawnej wyroku:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że niezasadny był zarzut strony pozwanej dotyczący domniemanej wadliwości wyroku Sądu Apelacyjnego w Białymstoku w sprawie I ACa 883/17. Orzeczenie to z chwilą jego wydania uzyskało przymiot prawomocności, skoro nie przysługiwał od niego żaden środek odwoławczy ani inny zwyczajny środek zaskarżenia (art. 363 § 1 k.p.c.).

Zgodnie zaś z art. 365 § 1 k.p.c., orzeczenie prawomocne wiąże nie tylko strony i sąd, który je wydał, lecz również inne sądy oraz inne organy państwowe i organy administracji publicznej, a w wypadkach w ustawie przewidzianych także inne osoby. W niniejszej sprawie Sąd nie był więc uprawniony do badania merytorycznej zasadności orzeczenia sądu apelacyjnego.

Związanie stron, sądów, innych organów państwowych i innych organów administracji publicznej (ewentualnie innych podmiotów) oznacza obowiązek respektowania zawartej w orzeczeniu sądu skonkretyzowanej, indywidualnej normy prawnej. Ma ono znaczenie prejudycjalne przy rozstrzyganiu spraw przez inne sądy, organy państwowe i inne organy administracji publicznej. Wyjątek w tym zakresie dotyczy sądu karnego, który zgodnie z art. 8 § 2 k.p.k. związany jest jedynie prawomocnym rozstrzygnięciem sądu kształtującym prawo lub stosunek prawny. Związanie wyrokiem sądu cywilnego oznacza brak możliwości zignorowania zarówno ustaleń faktycznych stanowiących bezpośrednio podstawę rozstrzygnięcia, jak i podstawy prawnej. Dotyczy to jednak tylko tych ustaleń faktycznych, które w związku z podstawą sporu stanowiły przedmiot rozstrzygnięcia (tak M. Manowska, Komentarz do art. 365 k.p.c., [w:] Manowska Małgorzata (red.), Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom I, LEX/el. 2020.).

Z przedmiotowego wyroku wynika jednoznacznie istnienie solidarnego zobowiązania powoda i pozwanej, jako współdłużników solidarnych. Fakt istnienia prawomocnego orzeczenia stwierdzającego obowiązek zapłaty oznaczonej kwoty pieniężnej zwalnia Sąd w niniejszej sprawie z oceny merytorycznej podstawy tego obowiązku.

Zgodnie z art. 366 § 1 k.c. kilku dłużników może być zobowiązanych w ten sposób, że wierzyciel może żądać całości lub części świadczenia od wszystkich dłużników łącznie, od kilku z nich lub od każdego z osobna, a zaspokojenie wierzyciela przez któregośkolwiek z dłużników zwalnia pozostałych (solidarność dłużników).

Z okoliczności niniejszej sprawy wynika jednoznacznie, że powód i pozwana oboje udzielili poręczenia w ramach zobowiązania dłużnika M. M.. Do stosunków między współporęczycielami nie stosuje się art. 518 § 1 pkt 1 k.c. Jeżeli z umowy wierzyciela z poszczególnymi poręczycielami albo z istniejącego pomiędzy poręczycielami stosunku prawnego opartego na umowie lub innym tytule (np. współwłasności, współdziedziczeniu) nie wynika co innego, również stosunki pomiędzy poręczycielami są takie jak pomiędzy dłużnikami solidarnymi (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 grudnia 1997 r., III CKU 87/97, Prok. i Pr.-wkł. 1998, nr 6, poz. 26).

Poręczycielowi, który zaspokoił wierzyciela, przysługuje w stosunku do pozostałych poręczycieli prawo regresu według zasad określonych w przepisach o solidarności, tj. w art. 376 § 1 k.c. Zgodnie z tym przepisem Jeżeli jeden z dłużników solidarnych spełnił świadczenie, treść istniejącego między współdłużnikami stosunku prawnego rozstrzyga o tym, czy i w jakich częściach może on żądać zwrotu od współdłużników. Jeżeli z treści tego stosunku nie wynika nic innego, dłużnik, który świadczenie spełnił, może żądać zwrotu w częściach równych.

Prawo dochodzenia części roszczenia przypadającej na współporęczyciela, przysługuje poręczycielowi, który zaspokoił wierzyciela, niezależnie od roszczenia w stosunku do dłużnika głównego z tytułu wstąpienia na miejsce zaspokojonego wierzyciela (art. 518 § 1 pkt 1 k.c.) i nawet może być dochodzone łącznie z tym roszczeniem (wyrok Sądu

Najwyższego z dnia 26 sierpnia 1969 r., II CR 429/69, OSNCP 1970, nr 5, poz. 93). Dopiero ewentualne zaspokojenie roszczenia regresowego przez dłużnika głównego może powodować wygaśnięcie roszczenia wobec współporęczyciela.

Jak wynika z art. 376 § 2 k.c., część przypadająca na dłużnika niewypłacalnego rozkłada się między współdłużników. Zastrzec przy tym należy, że dłużnicy, którzy pokryli część przypadającą na dłużnika niewypłacalnego, nie tracą prawa do żądania zwrotu od tego dłużnika pokrytych za niego części długu i prawo to mogą zrealizować, jeżeli jego sytuacja majątkowa ulegnie pozytywnej zmianie.

W niniejszej sprawie bezsporne było, że M. M. jest dłużnikiem niewypłacalnym, o czym jednoznacznie świadczy fakt przeprowadzenia wobec niego postępowania upadłościowego. W kontekście powyższych rozważań stwierdzić należy, że wierzytelność B. Z. nie została zaspokojona w jakimkolwiek zakresie, co wynika z treści ostatecznego planu podziału. Niezasadny był zatem zarzut pozwanej, odnoszący się do możliwości uregulowania wierzytelności B. Z. w sprawie V GUp 37/16 Sądu Rejonowego w Olsztynie, i to w znacznym zakresie.

W tej sytuacji B. Z. zasadnie domagał się od M. L. zapłaty połowy uiszczonej przez siebie kwoty. Wymieniona nie powoływała się na istnienie między nimi jakiegokolwiek wewnętrznego stosunku, uzasadniającego odmienny „udział” w długu, niż odpowiedzialność w częściach równych przewidziana w art. 376 k.c.

Zgodnie z art. 481 § 1 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

Pozwana pozostaje w opóźnieniu ze spełnieniem świadczenia od dnia 24 grudnia 2020 roku. Zobowiązanie z tytułu roszczenia regresowego jest klasycznym przykładem zobowiązania bezterminowego. Zgodnie zaś z art. 455 k.c., jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Pozwana odebrała wezwanie do zapłaty w dniu 16 grudnia 2020 r., a tygodniowy termin wyznaczony na spełnienie świadczenia upłynął 23 grudnia 2020 r.

Mając powyższe na uwadze, rozstrzygnięto jak w pkt I wyroku.

Wniosek pozwanej o rozłożenie zasądzonej należności na raty nie zasługiwał na uwzględnienie. Opisana przez nią sytuacja życiowa nie została w żaden sposób wykazana. Dodatkowo podnieść należy, że niskie dochody dłużnika same w sobie nie stanowią szczególnie uzasadnionego przypadku w rozumieniu art. 320 k.p.c.

Należy w pełni podzielić pogląd z orzecznictwa, zgodnie z którym celem tego przepisu pozostaje z jednej strony zapewnienie wierzycielowi skutecznego uzyskania należnego świadczenia, a z drugiej strony umożliwienie dłużnikowi zaspokojenia wierzyciela, przy czym uwzględnić należy interesy obu stron stosunku zobowiązaniowego (zob. wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 16 października 2020 r., V ACa 330/20, LEX nr 3107817). W tym kontekście zauważyć należy, że B. Z. również powoływał się w niniejszej sprawie na swoją ciężką sytuację materialną (przy czym wykazał ją stosownym oświadczeniem o stanie rodzinnym, majątku, dochodach i źródłach utrzymania), pomimo której zaciągnął zobowiązanie kredytowe i uiszczał na rzecz wierzycieli kwotę dwukrotnie wyższą, niż dochodzi obecnie od pozwanej. Pozwana nie poręczyła przy tym za zobowiązanie B. Z., lecz za spełnienie świadczenia przez M. M.. W sytuacji, gdy dłużnik główny nie wykonał zobowiązania, odniosła ona korzyść z postawy współporęczyciela, który niejako doprowadził do zwolnienia jej z narastających na rzecz wierzycieli odsetek ustawowych za opóźnienie, liczonych od kwoty dwukrotnie wyższej, niż obecnie zasądzona.

Podzielić należy także argument powoda, że pozwana od marca 2017 r. miała dostateczny czas, by choćby częściowo, stosownie do swoich możliwości, zaspokoić roszczenie wierzyciela, czego nie uczyniła. W tej sytuacji rozłożenie zasądzonej należności na raty nie byłoby uzasadnione, gdyż z dużym prawdopodobieństwem można prognozować, że nie byłyby one dobrowolnie uiszczane.

W pkt II Sąd zasądził od pozwanej kwotę 5.917 złotych wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty, tytułem zwrotu kosztów procesu. Podstawę prawną tego rozstrzygnięcia stanowił art. 98 § 1 i 1¹ k.c., przewidujący zasadę odpowiedzialności za wynik sporu w procesie. Pozwana przegrała sprawę w całości, wobec czego jest zobowiązana zwrócić powodowy uiszczoną opłatę od pozwu w kwocie 500 złotych, koszt zastępstwa przez pełnomocnika będącego adwokatem w kwocie 5.400 złotych, oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa w wysokości 17 złotych.

W pkt III Sąd na podstawie art. 113 ust. 1 u.k.s.c. w zw. z art. 98 § 1 k.p.c. nakazał ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Szczytnie kwotę 2.515 złotych, tytułem części opłaty od pozwu, od której uiszczenia powód został zwolniony.